
LAUSUNTO KOULUTUSTA JA TUTKIMUSTA KOSKEVASTA OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMALUONNOKSESTA VUOSILLE 2011-2016

Talous- ja suunnittelukeskus (10.10.2011)

Talous- ja suunnittelukeskus pitää opetus- ja kulttuuriministeriön koulutusta ja tutkimusta koskevaa kehittämissuunnitelmaa oikeasuuntaisena koulutuspoliittisesti, mutta toteaa, että suunnitelma ei ole yhdensuuntainen kaupungin strategiaohjelman 2009-2012 taloudellisuutta koskevien tavoitteiden kanssa. Talouden tasapainosta tulisi huolehtia ja palvelutuotannon vaikuttavuutta parantaa asiakas- ja palvelukohtaisia yksikköhintoja pienentämällä, ei nostamalla. Laadukkaat palvelut tulisi tuottaa mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Esitetyt tavoitetasot 20-24 vuotiaiden perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuuden nostamisesta ja työikäisen aikuisväestön osallistumisesta koulutukseen ovat korkeat ja edellyttävät valtion ja kuntien lisäresursointia, mihin Helsingin kaupungilla ei ole tässä taloudellisessa tilanteessa mahdollisuutta.

Luonnoksessa esitetään maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden valmistavan koulutuksen aloittamista lukiokoulutuksessa ja maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tarkoitetun suomi/ ruotsi toisena kielenä opetustarjonnan tehostamista. Koska valtaosa ao. koulutuksen opiskelijoista opiskelee pääkaupunkiseudulla, lisäksi valmistavan opetuksen aloittaminen lukiokoulutuksessa kustannuksia vuodessa arviolta 2,3 milj. euroa Helsingissä. Lisäksi suomi/ruotsi toisena kielenä tarkoitettua opetustarjonnan tehostaminen kasvattaisi vastaavasti ao. menoja Helsingissä noin 0,4 milj. euroa.

Esitykseen on kirjattu, että esiopetus taattaisiin koko ikäluokalle. Esiopetukseen osallistuu ikäluokasta 96% eli neljän prosentin vaje tarkoittaisi arviolta kustannuslisäystä noin 0,1 milj. euroa Helsingin kaupungin osalta vuositasolla (yksikköhintana valtionosuuteen oikeuttavat nettomenot 7.120 € per lapsi pl. pääomavuokrat).

Helsingin kaupunki on saanut ryhmäkokojen pienentämiseen harkinnanvaraista valtionavustusta vuosina 2009-2011 yhteensä noin 5,0 milj. euroa perustuen koulujen maahanmuuttajataustaisten oppilaiden suhteelliseen osuuteen koko oppilasmäärästä. Joka neljäs Suomen vieras-kielisistä peruskoululaisista kävi vuonna 2010 koulua Helsingissä ja vuonna 2025 lähes joka neljäs Helsingin peruskoululaisista on vieras-kielinen oppilas. Harkinnanvaraisen valtionavustuksen tasoa tulee tarkistaa väestöpohjan edellyttämällä tavalla vuosittain.

Sairaalaopetuksen osalta tulisi säilyttää nykyinen todellisiin kustannuksiin perustuva kotikuntien korvausvelvollisuus ja lievästi ja vaikeasti

vammaisten oppilaiden opetuksen järjestäminen turvattava takaamalla opetuksen järjestäjille nykyisen tasoinen rahoitus.

Talous- ja suunnittelukeskus painottaa, että koulutustakuun toteutuminen ammatillisessa koulutuksessa edellyttäisi ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan mukaisien uusien koulutuspaikkojen lisäämistä 1 000 opiskelupaikalla Helsingissä vuoden 2011 opiskelijamäärään verrattuna. Mahdollinen opiskelijamäärän kasvu aiheuttaisi opiskelijaa kohden laskettuna noin 11 000 euron lisämäärärahararpeen, joka tulisi kattaa vastaavan suuruksilla valtionosuustuloilla.

Ehdotuksessa todetaan, että opiskeluhuoltoa tulisi edelleen laajentaa ja lisätä opiskelijan oikeutta saada ohjausta ja tukea toisen asteen koulutuksessa. Lisäkustannukset olisivat arviolta noin 55 milj. euroa valtakunnallisesti ja Helsingin kaupungin toisen asteen koulutuksen oppilashuollon kustannukset nousisivat noin 5,5 milj. euroa vuositasona. Helsingin opetustoimi on jo kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että opiskelijoilla on mahdollisuus saada erityistä tukea opintojen aloittamiseksi toisella asteella ja ohjaus- ja tukitoimenpiteisiin ryhdytään, kun opiskelijan opinnot eivät etene suunnitelman mukaisesti.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että ammattikorkeakoulujen kustannuspohjaisesta rahoitusmallista luopuminen ja siirtyminen tuloksellisuuteen pohjautuvaan rahoitusmalliin jättää monia asioita avoimeksi. Valtionrahoitus muuttuu yhä enemmän harkinnanvaraisemmaksi ja valtion talousarvioon varattavasta määrärahasta riippuvaksi.

Opetustoimen henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämisestä vastaa ensisijaisesti työnantaja, minkä lisäksi valtio rahoittaa koulutuspoliittisesti merkittävää täydennyskoulutusta. Mikäli koulutuksen järjestäjien päätösvaltaan asetetaan uusia velvoitteita, talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että valtion tulisi rahoittaa lisävelvoitteet valtionosuuksina.

Lopuksi talous- ja suunnittelukeskus mainitsee, että ehdotuksessa olisi tullut mainita suoraan toimenpiteiden taloudelliset kustannusvaikutukset koulutuksen järjestäjille. Talous- ja suunnittelukeskus toteaa myös, että opetus- ja kulttuuriministeriön esittämän kehittämissuunnitelman vaatima resurssointi on ristiriitainen maan hallitusohjelman kuntien tehtävien rajoittamisen kanssa. Hallitusohjelman 22.6.2011 kuntapolitiikan osassa todetaan, että ”Kuntatalouden vakautta ja kestävyyttä edistetään uudistamalla kunta- ja palvelurakenteet, vahvistamalla kuntien tulopohjaa, parantamalla kunnallisen toiminnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta sekä rajoittamalla kuntien tehtävien laajentamista.” Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kuntatalouden kestävyuden edistämiseksi kuntien tehtävien laajentamista tulee rajoittaa hallitusohjelman mukaisesti.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen on tarpeen aloittaa maltillisesti vuosina

---

2011-2016. Helsingin taloudellinen tilanne ei mahdollista lisämäärärahan osoittamista näin laaja-alaiseen kehittämistoimintaan. Kaupunginhallituksen 29.11.2010 hyväksymän talousarvion noudattamisohjeiden mukaan vuoden 2011 alussa on käynnistetty tuottavuutta ja työhyvinvointia lisäävä ohjelma. Ohjelman tarkoituksena on parantaa tuottavuutta ja taloudellisuutta ja tuottaa palvelut vuonna 2012 nykyistä edullisemmin asukasta kohden laskettuna.